

Kas ekonomiskās krīzes laikā notiks ar augstskolām?

IK LETA informācija

Valsts ekonomisko problēmu dēļ jostas tā pavisam cieši nākas savīkt arī augstskolām. Nākas izdarīt ne tikai izmaiņas augstskolu mācībspēku atalgojumā un stipendiju apjomā, bet arī sūīt mācībspēkus bezalgas atvaļinājumā.

LU tomēr nesamazinās fakultāšu un institūtu skaitu

Latvijas Universitātes (LU) vadība tomēr izlēmusi nesamazināt fakultāšu un institūtu skaitu izdevumu sabalansēšanas nolūkos, liecina informācija LU mājaslapā.

Jau ziņots, ka LU vadība, vērtējot iespējas sabalansēt izdevumus no 2009. gada budžeta, apsvēra iespēju reorganizēt akadēmiskās pamatstruktūras un aģentūras. Viens no iespējamajiem reorganizācijas variantiem paredzēja pašreizējās 13 fakultātes apvienot četrās lielās fakultātes. Tādējādi tiktu izveidota Dabas zinātņu un medicīnas fakultāte, Humanitāro zinātņu fakultāte, Sociālo un izglītības zinātņu fakultāte; savu darbību turpinātu Ekonomikas un vadības fakultāte.

Kā norādīja LU rektors Mārcis Auziņš, pēc plašām diskusijām starp universitātes vadību, Senāta komisiju, priekšsēdētājiem, kā arī vairāku fakultāšu dekanātiem un LU Studentu padomes pārstāviem pieņemts lēmums saglabāt esošo fakultāšu skaitu, kā arī nemainīt LU zinātnisko institūtu skaitu un finansēšanas modeli.

Vienlaikus nolemts optimizācijas nolūkos apvienot humanitāro fakultāšu budžetus, un tuvākajā laikā iespējama vēl vairāku fakultāšu budžeta līdzekļu konsolidācija. Nav pamata bažām, ka studenti netiku uzņemti kādā no esošajām studiju programmām.

14. janvārī izdotajā M. Auziņa rīkojumā gan paredzēta izmaiņas LU mācībspēku darba maksas kārtībā, nosakot koeficientus. Atbilstoši tiem tiek rēķināta darba maksas par lekciju vadīšanu studentu grupām, kurās studentu skaits ir mazāks par minimālo – 25 studentiem pamatstudiju programmās, 10 studentiem maģistra programmās un 15 studentiem valodu praktisko nodarbību kursos.

Fakultātes, kuras nevarēs iekļauties 2009. gadam noteiktajā darba algas fondā, rīkojums paredz nekaļējoties sākt slodžu pārskaitāšanu.

Rektora izdotais rīkojums arī paredz atsaukt uzņemšanu pilna laika studiju programmās, kurā ienēmumi pēdējo trīs gadu laikā nav seguši to izdevu-

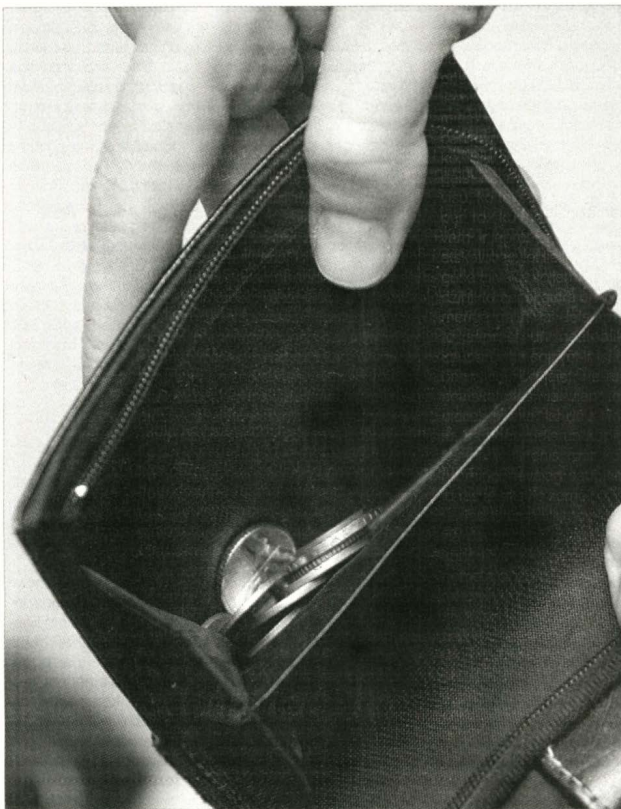

Foto: Evija Mihailova, LETA

Budžeta samazināšana aptuveni par trešdaļu jeb septiņiem miljoniem latu augstskolu piespiedusi izvēlēties, vai daļa darbinieku būs jāatļaiž no darba vai arī būs jāsamazina darba algebra, kas veicinās daļu valsts universitāšu un augstskolu labāko mācībspēku aiziešanu no darba vai pat izceļošanu no Latvijas.

mus, piedāvājot pretendentiem studiju iespēju radniecīgā studiju programmā.

Tāpat paredzēts pārtaukt C daļā piedāvāto civilās aizsardzības studiju kursa pasniegšanu līdz laikam, kad tā īstenošanai tiks nodrošināta valsts mērķdotācija. Fakultāšu dekanātiem arī

mu komisijās, vienlaikus ierobežojot šo darbu vadītāju un recenzentu piesaisti.

RTU plāno samazināt pasniedzēju algas, stipendiju un kursu skaitu
Samazinoties Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) budžetam par 35%, augstskola plāno samazināt pa-

universitāšu un augstskolu labāko mācībspēku aiziešanu no darba vai pat izceļošanu no Latvijas.

Augstskolas mācībspēku algu fondu plānots samazināt par 25%, taču algas samazinājums katram pasniedzējam būs individuāls. Kā norāda I. Knēts, piemēram, algas samazinājums gados vecākiem cilvēkiem, kuri saņem pensiju, nav tik traģisks kā gados jaunākiem darbiniekiem, kuriem citu ienākuma avotu nav.

Augstskolas budžeta samazinājuma dēļ būs mazāks arī stipendiju un braukšanas kompensāciju saņēmēju skaits. Samazinot stipendiju fondu, nesamazināsies stipendiju apjoms, taču samazināsies stipendiātu skaits. Ja pašreiz stipendiju saņēma viens no septiņiem studentiem, turpmāk to saņems tikai viens no desmit, norāda RTU rektors.

RTU rektors arī atzīst, ka augstskola būs spiesta samazināt izvēles kursu skaitu un tādējādi arī universitātes apmaksāto sporta nodarbību skaitu. Tāpat augstskola samazinās izdevumus arī ēku apsildīšanai un elektroapgādei un plāno pārtraukt jebkādu iepirkumus, kas nepieciešami studiju nodrošināšanai.

Tādējādi samazināsies arī RTU dotācija kopmītnu uzturēšanai, kas pašreiz ir 3,5 latu uz vienu studentu gadā.

Samazinājums neskars vienīgi budžeta vietu skaitu, kam izglītības un zinātnes ministrija nolēmusi piešķirt finansējumu līdzinējā apmērā. Tomēr, kā uzsvēr I. Knēts, pat tad, ja studentu skaits saglabāsies tas pats, finansējums viņu mācīšanai būs mazāks, un no tā varētu ciest studiju kvalitāte – ja no darba aizies labākie mācībspēki, nebūs, kas studentus māca.

I. Knēts pauž sašutumu par to, ka līdz šim augstskola nav saņēmusi oficiāli parakstītu dokumentu, kas parādītu, kāds ir šādu finansējuma samazinājumu juridiskais pamats. Izglītības un zinātnes ministrija atrunājas, ka šobrīd šādu dokumentu saņemt nav iespējams.

Vienlaikus viņš cer, ka valdība, saņemot atzveidumu no Starptautiskā Valūtas fonda, atradīs naudu augstākajai izglītībai un zinātnēi. „Visā pasaulē krīzes apstākļos augstākā izglītība un zinātne tiek visvairāk finansēta, jo var sniegt reālu atbilstību,” uzsvēr I. Knēts.

RTU februārī plāno lemt arī par studiju maksas palielinājumu, paaugstinot maksu aptuveni par 100 latiem. Studiju maksas palielinājums plānots, nemot vērā budžeta samazinājumu, kā arī apsaimekošanas izmaksu pieaugumu.

Turklāt augstskolas vadība uzskata – ja augstskola studiju maksu nepalielinās, valdība nospriedīs, ka augstskolai finansējums ir pietiekams, un noņems vēl pāris miljonus latu.

Mācības Daugavpils universitātē netiks apturētas

Pretēji iepriekš pieļautajai varbūtībai par mācību pārtraukšanu Daugavpils universitātē (DU) uz vienu mēnesi, izbrīvējot februārī studentu patstāvīgajam darbam, tas tomēr nenotiks, aģentūru LETA informēja DU rektors Arvids Barševskis.

A. Barševskis nenoliedza, ka sākotnēji tika pieļauta iespēja līdzekļu ekonomijas nolūkos optimizēt mācību programmas un saīsināt semestri, izbrīvējot uz vienu mēnesi studentu patstāvīgajam darbam, tādējādi ieeekonomējot naudu par komunālajiem maksājumiem. Taču, veicot aprēķinus, tika konstatēts, ka šādā veidā augstskola varētu ieekonomēt vien vairāk nekā 10 000 latu, kas esot neliela naudas summa, lai pārtrauktu augstskolā mācības.

Līdzekļu ekonomijas nolūkos augstskola jau gada sākumā par dažiem grādiem pazeminājusi apkures temperatūru, un studenti nodarbības jau patlaban sēž virsējās. Lai arī līdzekļu ekonomija ir liela, par apkuri joprojām tiek maksāts krietni vairāk nekā pērn, tādēļ ir iespējams, ka apkures temperatūra tiks pazemināta vēl vairāk, sacīja rektors.

Nesen DU vadības apspriedē par augstskolas darbību ekonomiskās krīzes apstākļos tika apsvēta iespēja līdzekļu ekonomijas nolūkos augstskolā samazināt dažādus saimnieciskos tērinus, tostarp autotransporta izmantošanu, komandējumus un izdevumus par kancelejas precēm. Paredzēta arī štatu optimizācija un strādājošo darba algas samazināšana līdz pat 20–25%.

Nemot vērā ekonomiskās situācijas pasliktināšanos reģionā un iedzīvotāju maksātspējas pazemināšanos, augstskola pagaidām neplāno paaugstināt mācību maksu, bet apsvēr iespēju piedāvāt studentiem norēķināties par mācībām pakāpeniski – katru mēnesi.

Šie un citas pārējās priekšlikumi sākumā tiks skatīti augstskolas Budžeta komisijā, bet pēc tam mēneša beigās šī „Krīzes darbības programma” tiks nodota apstiprināšanai DU Senāta.

Ja augstskolu finansēšanā nebūs uzlabojumu, augstākās izglītības sistēma Latvijā gaida katastrofa, prognozēja augstskolas administrācija.

Rēzeknes augstskolas mācībspēki un saimnieciskais personāls dosies bezalgas atvaļinājumā

No 26. līdz 31. janvārim Rēzeknes augstskolas (RA) mācībspēki un saimnieciskais personāls dosies bezalgas atvaļinājumā, aģentūru LETA informēja RA rektors Leonārs Svarinskis.

„Algu fonds šogad ir par 28–30% mazāks nekā pērn, tāpēc bezalgas atvaļinājums ir vienīgā iespēja to sabalansēt. Iespēja robežās bezalgas atvaļinājumā dosies gan drīz visi augstskolas darbinieki, arī es, kopā aptuveni 300 darbinieku,” sacīja L. Svarinskis.

Taupības nolūkos RA 2009. gadā tiek samazināti komandējumu izdevumi, noteikti telefonarusu limiti, pārskatīti un optimizēti štati. Budžeta vietu skaitu RA pagaidām nav plānots samazināt.

Šajā studiju gadā par budžeta līdzekļiem RA studē aptuveni 400 studenti. ■